

Keskkonnahoidliku ostmise ja hankimise juhend

2022

Sisukord

1. Keskkonnahoidlike paberitoodete ostmine	2
Soovitused paberi ostmiseks	2
2. Keskkonnahoidlike seadmete ostmine	2
Soovitused seadmete ostmiseks.....	2
3. Keskkonnahoidliku puhastamise soovitused	3
Soovitused puhastusvahendite ostmiseks.....	3
4. Keskkonnahoidlikud hanked	3
Ökomärgiste loetelu	3
Toiduainete ökomärgised ehk mahemärgised	4
Nn peaaegu ökomärgised - arvestatud on toote olelusringi teatud etappi, nt tootmisprotsessi või kasutust	7
Õiglase kaubanduse ja keskkonnasõbraliku tootmise märgised	8
Turismiettevõtte keskkonnamärgis	8

1. Keskkonnahoidlike paberitoodete ostmine

Tarbides keskkonnahoidlike paberitooted saame märkimisväärselt vähendada oma ökoloogilist jalajälge. Toormaterjalidest valmistatud paberil on suur keskkonnamõju: selleks on vaja hävitada metsa, kasutada suures koguses vett ja energiat ning tootmisprotsessis tekib palju jäätmeid ja heitgaase.

Soovitused paberi ostmiseks

- Vali taaskasutatud materjalist valmistatud kloorivaba paber märgisega **TCF**.
- Värvilise paberi ostmisel vali heledamad värvid, sest nende tootmisel kasutatakse vähem värvaineid.
- Eelista õhukest paberit.
- Jälgi märgiseid ja võimalusel vali paber, millel need on olemas:

  Nordic Ecolabelling	EU Ecolabel ehk EL ökomärgis (nn ELi Lilleke) Nordic Ecolabel ehk Põhjamaade ökomärgis (nn luigemärgis)	Need märgised kinnitavad, et paberi tootmisel on madal õhu- ja veesaaste, paber ei sisalda ohtlike aineid, see on toodetud võimalikult energiasäästlikult ja valmistamiseks on kasutatud materjali säästvalt majandatud metsadest.
	Der Blaue Engel ehk Sinine Ingel	Selle märgisega tähistatakse neid kaupu, mis on teiste samalaadsetega võrreldes keskkonnahoidlikumad ning suur osa paberi koostisest on taaskasutatud materjal.

2. Keskkonnahoidlike seadmete ostmine

Kontoriseadmed moodustavad märkimisväärse osa elektrienergia tarbimisest. Uute seadmete puhul on lisaks kvaliteedile oluline ka selle energiakasutus, seda näitab meile toote energiamärgis.

Soovitused seadmete ostmiseks

- Jälgi seadme energiamärgist
- Seadmed on liigitatud klassidesse A kuni G
  - A-klass on jäetud hetkel tulevastele, veelgi energiatõhusamatele seadmetele
  - Kõige energiatõhusamad seadmed on B- ja C-klassis
  - G-klassi seadmetel on energiakulu kõige suurem
- Ostmisel eelista seadmeid, millel on Energy Star ehk EL Energiatähe märgis.
- Soeta kindlasti ka kvaliteetseid seadmeid, et vähendada rikete tõenäosust ja tagada võimalikult pikk seadme eluiga
- Lauaarvuti asemel eelista sülearvutit. Sülearvuti tarbib 90 protsenti vähem energiat.

3. Keskkonnahoidliku puhastamise soovitus

- Kasuta professionaalseid töövahendeid, need on pikaajalisemad ja seeläbi on väiksem vajadus uusi osta.
- Kasuta multifunktsionaalseid töövahendeid.
- Puhastusmeetodid:
  - Kasuta mikrokiust moppe ja lappe, Nende puhul on vaja kasutada vähem vett või üldse mitte (kuivpuhastus).
  - Kasuta võimalikult vähe puhastusaineid.

Soovitused puhastusvahendite ostmiseks

- Vali ökomärgisega (nt EL ökomärgis, Põhjamaade luigemärgis) tooteid.
- **Pane tähele!** Puhastusained, millel puudub ökomärgis, kuid mis on märgistatud siltidega „naturaalne“ või „keskkonnahoidlik“, ei pruugi tegelikkuses suuresti erineda tavalistest puhastusainetest.
- Ökomärgisega vahendid sisaldavad ka vähem lõhna- ja värvaineid.
- Osta aineid suuremates pakendites, et vältida liigseid jäätmeid.

4. Keskkonnahoidlikud hanked

Põhieesmärk on vähendada toodetest ja teenustest põhjustatud keskkonnamõju kogu toote/teenuse olelusringi jooksul. Nii on võimalik vähendada riske inimese tervisele ja ümbritsevale keskkonnale.

Keskkonnahoidlike hangete jaoks saab kriteeriumid vaadates ökomärgiste kriteeriumeid.

EL ökomärgise kriteeriumid on koondatud tooterühmade kaupa siia: <https://keskkonnaagentuur.ee/eli-okomargise-tooteruhmad-ja-kriteeriumid>

Euroopa Komisjon on mitmete toodete puhul ELi keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumid välja töötanud, need leiab siit: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Ökomärgiste loetelu

Märgis	Nimi	Päritolumaa	Eestis leidub nendel toodetel
	EU Ecolabel Euroopa Liidu Lilleke, EL Ökomärgis	Euroopa Liit	Elektronika, tekstiil, paber, kodukeemia jm

	<p>Nordic Swan Põhjamaade Luik</p>	<p>Põhjamaad (Soome, Rootsi, Norra, Island, Taani)</p>	<p>Pabertooted, kodukeemia, esmatarve, patareid, küünlad, elektroonika jm; keskkonnahoidlikud trükikojad</p>
	<p>Der Blaue Engel Sinine Ingel</p>	<p>Saksamaa</p>	<p>Ehitus- materjalid, elektroonika, kodukeemia, tekstiil, paber, sõidukid jm</p>
 <p>Bra Miljöval</p>	<p>Bra Miljöval</p>	<p>Rootsi</p>	<p>Kosmeetika, kodukeemia, biokütused, tekstiil, erinevad teenused jm</p>
	<p>Ecogarantie</p>	<p>Belgia</p>	<p>Puhastusvahendid, kodukeemia, kosmeetika</p>
<p>Toiduainete ökomärgised ehk mahemärgised</p>			
	<p>Organic Label Mahemärgis</p>	<p>Euroopa Liit</p>	<p>Toiduained</p>

	<p>Ökomärk / Eesti mahemärgis</p>	<p>Eesti</p>	<p>Toiduained</p>
	<p>Luomu</p>	<p>Soome</p>	<p>Toiduained</p>
	<p>USDA Organic</p>	<p>USA</p>	<p>Toiduained</p>
	<p>Agriculture Biologique (AB)</p>	<p>Prantsusmaa</p>	<p>Toiduained</p>
	<p>Soil Association Organic</p>	<p>Suurbritannia</p>	<p>Kosmeetika, toiduained jm mahedat päritolu toode</p>
	<p>Bio-Siegel</p>	<p>Saksamaa</p>	<p>Toiduained</p>

	<p>Krav</p>	<p>Rootsi</p>	<p>Toiduained</p>
	<p>Skal Eko Symbol</p>	<p>Holland</p>	<p>Toiduained, tekstiil</p>
	<p>Bio Garantie</p>	<p>Belgia</p>	<p>Toiduained, toidlustus, kosmeetika, puhastusvahendid</p>
	<p>Bio Garantie</p>	<p>Austria</p>	<p>Toiduained</p>
	<p>CCPAE Catalan Council of Organic Production</p>	<p>Hispaania</p>	<p>Toiduained</p>

Nn peaaegu ökomärgised - arvestatud on toote olelusringi teatud etappi, nt tootmisprotsessi või kasutust

	<p>Energiatõhususe märgis</p>	<p>Energy Star Energiatäht</p>	<p>Rahvusvaheline</p>	<p>IT seadmed (arvuti, printer jms)</p>
	<p>Ohtlike ainete mittekasutamist kinnitav märgis tekstiili tootmisel</p>	<p>Oeko-tex Standard 100 Ökotex</p>	<p>Rahvusvaheline</p>	<p>Tekstiilitooted</p>
	<p>Orgaanilist päritolu tekstiil</p>	<p>Global Organic Textile Standard (GOTS)</p>	<p>Rahvusvaheline</p>	<p>Tekstiilitooted</p>
	<p>Orgaanilist päritolu kosmeetika</p>	<p>COSMEBIO</p>	<p>Prantsusmaa</p>	<p>Kosmeetika</p>
	<p>Looduslikku ja orgaanilist päritolu kosmeetika</p>	<p>BDIH</p>	<p>Saksamaa</p>	<p>Kosmeetika</p>
	<p>Looduslikku ja orgaanilist päritolu kosmeetika</p>	<p>NaTrue</p>	<p>Rahvusvaheline</p>	<p>Kosmeetika</p>
	<p>Looduslikku / orgaanilist (min 10 %) päritolu koostisosad</p>	<p>Ecocert</p>	<p>Prantsusmaa</p>	<p>Kosmeetika, puhastus- vahendid</p>

Õiglase kaubanduse ja keskkonnasõbraliku tootmise märgised

	Jätkusuutliku kalamajanduse märgis	Marine Stewardship Council	Rahvusvaheline	Kalatooted
	Õiglase kaubanduse märgis	Fairtrade Õiglase kaubandus	Rahvusvaheline	Eksootilised toiduained, kosmeetika jm
	Jätkusuutliku põllumajanduse märgis	UTZ certified	Rahvusvaheline	Eksootilised toiduained jm
	Jätkusuutliku tootmise märgis	Rainforest Alliance	Rahvusvaheline	Eksootilised toiduained (peamiselt kohv) jm
 The mark of responsible forestry FSC® A000504	Jätkusuutliku metsamajanduse märgis	Forest Stewardship Council® (FSC)	Rahvusvaheline	Puit, puidu- ja paberitooted
	Jätkusuutliku metsamajanduse märgis	Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC)	Rahvusvaheline	Puit, puidu- ja paberitooted
Turismiettevõtte keskkonnamärgis				
	Majutusasutustele väljastatav keskkonnanõuhooldiku teenuse märgis	Green Key Roheline Võti	Rahvusvaheline	Majutusteenused jm turismiettevõtted